

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/50/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114228154
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8114228154.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. C. XX, XXX XX B. C., právne zastúpeného JUDr. Ladislavom Bujňákom, advokátom so sídlom Sládkovičova 8, 080 01 Prešov, proti žalovaným: 1./ D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, XXX XX E., zastúpený G. H. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. XX, XXX XX E., 2./ I. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. X, XXX XX E. 3./ J. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX, XXX XX K. 4./ A. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. L. XXXX/X, E. /, 5./ M. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. C. XX, XXX XX B. C. X./ D. C., nar. XX.XX.XXXX, N. XX, XXX XX N., 7./ J. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. O. XX, XXX XX K., žalovaní v 2./, 3./ a 6./ rade právne zastúpení JUDr. Jozefom Pirkovským, advokátom so sídlom Hlavná 19, 080 01 Prešov, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 17C/362/2014 – 517 zo dňa 26.05.2022, jednohlasne takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol následovne:

„I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalobca je p o v i n n ý nahradiť žalovaným v 1. až 7. rade trovy konania v rozsahu 100 %.

III Žalobca je p o v i n n ý zaplatiť znalcovi znalečné v rozsahu 100 %.“

2. Rozhodnutie odôvodnil ust. § 130 ods. 1, § 132 ods. 1, § 134 ods. a 3, § 136 ods. 1, 2, a § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že nebolo sporné reálne rozdelenie nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom sporu, medzi právnymi predchodcami žalobcu, a právnymi predchodcami žalovaných v 1. až 7. rade, ku ktorému došlo ešte v roku 1948. Išlo o nehnuteľnosti v k.ú. B. C., no z pohľadu súdu prvej inštancie nebolo hodnoverne preukázané, akým spôsobom a v akej výmere boli jednotlivé časti rozdelené medzi spoluvlastníkov, a či sa dohoda týkala všetkých mpč parcel, respektíve len parcely mpč. XXX/X. Parcela mpč. XXX/X bola v minulosti rozdelená na dve polovice neknihovanou cestou, ktorá je v súčasnosti vo vlastníctve štátu. Z časti pôvodná mpč parcela XXX/X zodpovedá parcele CKN č. XXX, ktorej vlastníkom je žalobca s manželkou. Okrem toho si žalobca v Notárskej zápisnici N XX/XX dal vydržať vlastnícke právo k parcele mpč. 678/1. Právni predchodcovia žalovaných v roku 1972 odpredali žalobcovi a jeho manželke parcelu č. XX/XX o výmere 600 m², v súčasnosti ide o CK N parcelu č. XXX, ktorá sa nachádza na pravej strane pôvodnej mpč. XXX/X. Na tejto časti parcely sa nachádza v súčasnej dobe rozostavaný rodinný dom, v ktorom býva dcéra žalobcu. Konštatoval, že pôvodne užívaná parcela č. XXX bola z užívania poľnohospodárskeho družstva navrátená rozhodnutím pozemkového úradu v Prešove v roku 1992 do výlučného vlastníctva žalobcu, no z listu poľnohospodárskeho družstva užívanie tejto parcely nesúviselo s vlastníctvom pôdy. Súd prvej inštancie rozobral inštitút vydržania ako originárny spôsobom nadobudnutia vlastníckeho

práva na základe dobrovoľnej a dobromyseľnej držby. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nemohol byť v danom prípade dobromyseľný, keďže si bol vedomý, že v pozemkovej knihe existujú ďalší spoluvlastníci, čo vyplývalo aj z uzavretej kúpnej zmluvy zo dňa 15.12.1973. Tiež o jeho dobromyseľnosti nesvedčí obsah notárskej zápisnice N 248/2008, podľa ktorej mu mala nebohá matka – žalobcovi kúpnu zmluvou odpredať nielen 600 m², ale dokonca celé mpč. XXX/X a XXX/X. Medzi stranami sporu prebiehalo aj ďalšie konanie pod sp.zn. 20C/226/2010, kde predmetom sporu k týmto parcelám bolo vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, pričom tvrdil v tejto žalobe, že mu mala nehnuteľnosti matka darovať, čo je ale v rozpore s obsahom tejto zápisnice z roku 2008. Navyše zmluva mala byť registrovaná štátnym notárstvom, čo sa nestalo. Ešte uviedol, že pôvodná mpč. parcela č. XXX/X bola v užívaní družstva, čo potvrdzuje rozhodnutia A. M. K. z roku 1973, podľa ktorého poľnohospodárska pôda zostáva naďalej združená v JRD, a teda súd prvej inštancie nepovažoval za pravdivé tvrdenie žalobcu o tom, že nehnuteľnosť právna predchodkyňa žalobcu neodovzdala do užívania družstva. Ani výsluch svedka P. A. neuviedol jednoznačne okolnosť dobromyseľnej držby žalobcu, keď uviedol, že až po smrti rodičov sa rozhodli súrodenci ponechať pozemky žalobcovi, a dovtedy ich nemohol držať ako vlastné. Na záver poukázal aj rozdiel v rozsahu nehnuteľnosti, ktoré žiadal určiť žalobca do svojho výlučného vlastníctva vo výmere 7 160 m² a žalovaným by ostala len parcela 4 109 m², čo je nepochybne u žalobcu viac ako 1/2 výmery, ktorá bola reálne rozdelená medzi právnych predchodcov strán sporu.

3. Výrok o trovách konania a trovách štátu súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, teda v zmysle zásady úspechu, keď zaviazal žalobcu uhradiť žalovaným trovy konania, ale aj trovy znaleckého dokazovania v rozsahu 100%.

4. Proti rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Uviedol, že svoju držbu považuje za dobromyseľnú a nikým nerušenú, keď sa ujal užívania týchto nehnuteľností na základe ústnej darovacej zmluvy z roku 1972 od svojej matky. Pozemky boli reálne rozdelené, hranice boli rovnako stanovené, a matka tieto nehnuteľnosti zdedila ešte v roku 1948 po svojom otcovi B. C. a v prírode boli rozdelené medzi podielových spoluvlastníkov. Od roku 1948, teda takmer 75 rokov, matka žalobcu, a následne žalobca užívali, obhospodarovali, a platili dane za predmetné nehnuteľnosti. Žalovaní si naopak nikdy nečinili žiadne nároky na reálne vydelené časti nehnuteľnosti užívané žalobcom, a tento stav rešpektovali. Súd prvej inštancie na jednej strane konštatoval, že v roku 1948 došlo medzi podielovými spoluvlastníkmi k reálnej delbe (ešte aj právnymi predchodcami žalovaných a žalobcu), a na druhej strane poukázal na nepreukázanie týchto skutočností v rámci súdneho konania, čo sa nezakladá na pravde, keď žalobca preukázal svedeckými výpoveďami, ale aj inými dôkazmi, že skutočnosti, ktoré opísal v žalobe a aj vo svojej výpovedi, a na ne poukázal aj na dvoch obhliadkach na mieste samom, sa zakladajú na pravde. Už len to, že sa k užívaciemu stavu vyjadrovali najstarší obyvatelia obce, a susedia, vlastníci bezprostredných susediacich nehnuteľností, svedok Q. a svedok K., ako aj svedkovia C. a A.. Z listu Poľnohospodárskeho družstva Šarišan z roku 2016 vyplýva, že pri kontrole pôdneho fondu sa zistilo, že družstvo parcely žalobcu A. A. neužíva, a to napriek tomu, že existoval vypracovaný projekt. Rozhodnutie pozemkového úradu v Prešove zo dňa 07.01.1992 vlastne tento stav legalizoval. Ak by pozemky žalobcu resp. jej právnej predchodkyne boli užívané poľnohospodárskym družstvom, takáto okolnosť nemala vplyv na prerušenie lehoty na vydržanie, čo vyplýva z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. R 44/1996. Rovnako k nerušenej a dlhodobej držbe sa vyjadrili svedkovia K. a K.. Žalobca uviedol v odvolaní, že žalovaní nijakým spôsobom svoje tvrdenia nepreukázali. Pokiaľ išlo o reálne rozdelenie nehnuteľností, žalovaní toto nepopreli. Vo vzťahu k rozsahu užívania, žiadne dôkazy nepredložili. Napriek tomu, že prebiehalo konanie pred Okresným súdom v Prešove pod sp.zn. 20C/226/2010, tam už právny zástupca žalovaných, okrem iných námietok uviedol, že nesúhlasia s takouto žalobou aj preto, že je potrebné zaoberať sa otázkou, či v minulosti už nedošlo k faktickému vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva reálnou delbou, podľa ustanovení Stredného občianskeho zákonníka. Z tohto vyplýva, že žalovaní v podstate v jednom konaní pred súdom tvrdili, že došlo k reálnej delbe nehnuteľnosti s vlastníckymi účinkami, a v súčasnej dobe už toto popierajú. Pokiaľ išlo o osvedčenie z roku 2008 vo forme notárskej zápisnice, žalobca ako neznalá osoba, právne nevzdelaná spoliehal sa na notára, ktorý túto notársku zápisnicu vypracoval. Pokiaľ by zmluva z roku 1972 bola zaregistrovaná štátnym notárstvom, potom by nebolo nutné podávať takúto žalobu. V tejto súvislosti dlhodobú, nerušenú a poctivú držbu dobromyseľnosť nehnuteľnosti, žalobca v odvolaní citoval rozhodnutie – Nález Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 484/2015 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/117/94 a R 44/96. Bolo potrebné zohľadniť to, že žalobca nadobudol nehnuteľnosť od svojej matky darom, a vlastne tým splnil poctivosť úmyslu. Tento dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom zakladá aj v zmysle Ústavy SR právo na ochranu vlastníckeho práva, t.j. podľa čl.

20 ods. 1, čl. 11 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 Ústavy SR. Rovnako rozobral aj putatívny, domnelý právny dôvod pre nadobudnutie vlastníctva ako dobromyseľnej držby. Žalobca nesúhlasil ani s výrokom o trovách konania, ale predovšetkým o trovách spojených so znaleckým posudkom, ktorý on nenavrhol vykonať a navyše znalecký posudok nijakým spôsobom nedal odpoveď na predmet sporu. Znalecké posúdenie navrhovali žalovaní, ktorí zložili zálohu na základe dotazu súdu na sumu 400,- eur, keďže takto sa vyjadril znalec, ktorý mal vypracovať znalecký posudok v lehote 3 mesiacov od jeho zadania. V konečnom dôsledku bola suma 3.327,22 eur absolútne neprimeraná s tým, že znalecký posudok bol vypracovaný dávno po lehote stanovenej súdu a samotná posudková časť je odstrániť po str. 19, ostatné po str. 64 vytvára len prílohy. Žiada oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku a poukazuje aj na to, či rozhodol správne obsadený súd.

5. Odvolanie, okrem podaného odvolania prostredníctvom právneho zástupcu, doplnil v dôvodoch samotný žalobca, ktorý zdôraznil, že má záujem a žaloba bola podaná len na parcelu mpč. XXX/X, ďalšie nehnuteľnosti pôvodného mpč. nemali k predmetu sporu žiaden súvis. Žalovaní nijakým spôsobom nepreukázali svoje tvrdenia, boli pasívni. Práve naopak, žalobca predkladal listiny, na základe ktorých sa domnieval, že splnil podmienky dobromyseľnej držby nehnuteľnosti. Rôznym spôsobom sa snažil vyporiadať si vzťahy so žalovanými, teda podielovými spoluvlastníkmi, ktorí menili svoje stanoviská, a tak sa nedalo riešiť vec inak, ako prostredníctvom súdu. Znova zdôraznil to, že vypočítaní svedkovia sa vyjadrovali jednak k hraniciam nehnuteľnosti, tiež k jeho dobromyseľnosti a nerušenému užívaniu. Z týchto dôvodov považuje rozhodnutie za nespravodlivé. Okrem toho, z obsahu spisu jasne vyplýva, že znalecké dokazovanie bolo vykonané na návrh žalovaných, a predložené otázky znalcovi uložili práve žalovaní v 1. až 7. rade, a preto nevidí dôvod na to, aby sa podieľal na týchto nákladoch.

6. K odvolaniu žalobcu vyjadrili sa žalovaní, ktorí uviedli, že trvajú na svojich stanoviskách, a pokiaľ ide o dobromyseľnosť žalobcu, nebol dobromyseľný, činí si nároky na vyšší rozsah nehnuteľnosti ako mu prináleží, a k tomu majú výhrady žalovaní predovšetkým. Žalobca si uplatňuje nárok na úkor nich vo vyššom rozsahu ako je zákonný podiel 1/2. Preto je spravodlivé, že žaloba bola zamietnutá a že žalobca je povinný nahradiť trovy konania.

7. K tomuto vyjadreniu sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že je absurdné, aby bol rozsudok spravodlivý a za absurdné považuje aj priznanie nároku na náhradu trov znaleckého dokazovania.

8. Žalovaní v replike poukázali na to, že aj žalobca mohol klásť otázky znalcovi, čo neurobil a je správne, že má hrať trovy konania v celom rozsahu, ako rozhodol súd prvej inštancie.

9. Žalobca podal vyjadrenie aj po doručení veci odvolaciemu súdu. Vyjadril sa predovšetkým k otázke trov znaleckého dokazovania, kde citoval zápisnicu zo dňa 06.02.2017 za účasti strán sporu aj advokátov, kde sa výslovne uvádzalo, že tento posudok sa vykonáva na návrh žalovaných, a oni budú znášať aj náklady s tým spojené.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací podľa ust. § 378, § 379 a § 380 CSP, prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné. Súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie, no dospel k nesprávnym skutkovým a právnym záverom.

11. Z obsahu spisu nateraz vyplýva nasledovný skutkový stav:

12. Z výpisu zo záp. č. XXX, k.ú. K., súd zistil, že podielovými spoluvlastníkmi parciel mpč. XXX/X, XXX/X, XXX/X a 679/b boli A. E. R. D. v 11/32, M. D. v 2/32, J. A. R. C. v 16/32, N. K. v 1/32, mal. J. K. v 1/32, D. E. (žalobca) v 1/32.

13. Z rozhodnutia o dedičstve sp.zn. D XXX/XX vydaného Štátnym notárstvom v Prešove dňa 27.09.1990 vo veci prejednaní dedičstva po nebohej A. E., R. D., súd zistil, že jej dedičmi boli žalovaní 1/ až 3/, pričom okrem iného zdedili podiel 13/32 k mpč. 679/b evidovanej v PKV 469, k.ú. K., každý z nich po 1/3.

14. Z LV č. XXXX, k.ú. B. C., súd zistil, že podielovým spoluvlastníkom parciel EKN č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 248 m², EKN č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 137 m², EKN č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 557 m², EKN č. XXX/XXX - orná pôda o výmere 4.289 m² a EKN č. XXX/XXX - orná pôda o

výmere 3.137 m² je žalobca s podielom vo výške 1/2, žalovaný 1/ s podielom vo výške 1/64, žalovaná 2/ s podielom vo výške 1/64, A. E. (právna predchodkyňa žalovaných 1/ - 3/) vo výške 11/32, žalovaný 4/ s podielom vo výške 1/64, žalovaný 5/ s podielom vo výške 1/32, žalovaný 6/ s podielom vo výške 1/16 a žalovaná 7/ s podielom vo výške 1/64.

15. Z notárskej zápisnice sp.zn. N XXXX/XX, O. XXXX/XX, vyhotovenej dňa 15.12.1972 súd zistil, že medzi predávajúcimi, A. E. R. D., M. C., N. K., J. K., D. E. a J. A. a kupujúcimi, žalobcom s manželkou, došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, predmetom ktorej bola parc. KN XX/XX vo výmere 600 m², ktorá bola vytvorená geometrickým plánom č. XXX-XXX-XXXX-XX z mpč. XXX/X, k.ú. K..

16. Z rozhodnutia A. M. K. č. XX/XXXX zo dňa 19.01.1973 súd zistil, že J. A. R. C. bol udelený súhlas k prevodu nehnuteľností - parcely EN č. XX/XX o výmere 600 m² na základe kúpnej zmluvy zo dňa 15.12.1972. V odôvodnení rozhodnutia sa uvádza poľnohospodárska pôda zostáva naďalej združená v JRD s čím nadobúdatelia (žalobca s manž.) súhlasili.

17. Z notárskej zápisnice, sp.zn. N XXX/XX, Nz XXX/XX, vyhotovenej dňa 07.03.1973 súd zistil, že medzi predávajúcimi (B. A. a J. A.) na jednej strane a kupujúcimi (A. A. a J. A. R. D.) na strane druhej došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, predmetom ktorej bol prevod podielu 2/3 k rodinnému domu a dvoru s mpč. XXX/X v 16/32-inách evidovanej v PKV č. XXX, k.ú. K., vedenej v EN pod č. XX/X. V čl. III. tejto zmluvy je uvedené, že na zastavenej ploche sú ešte ďalší spoluvlastníci od ktorých nie je potrebný súhlas, nakoľko rodičia predávajúci svoju synovi a jeho manželke.

18. Z notárskej zápisnice, sp.zn. N XXX/XXXX, Nz XXXXX/XXXX, NcR1s XXXXX/XXXX, súd zistil, že žalobca si dal osvedčiť vlastnícke právo vydržaním k 1.1.1992 k parcelám EKN č. XXX/XXX, XXX/XXX, XXX/XXX, XXX/XXX, XXX/XXX, XXX/XXX, XXX/XXX v podiele 16/32 k celku. Žalobca tieto nehnuteľnosti mal v celosti užívať nepretržite od roku 1972. Spoluvlastníctvo jeho nebohej matky je iba formálne. Pozemok mu v roku 1972 jeho nebohá matka odpredala kúpnu zmluvou, ktorá bola registrovaná pod č. R. G. XX/XX, avšak na žalobcu bol prevedený iba stavebný pozemok o výmere 600 m².

19. V notárskej zápisnici, sp.zn. N XX/XX, O. XX/XX bolo osvedčené vlastníctvo nehnuteľného majetku v k.ú. K., evidovaného v záp. č. XXX a to k mpč. XXX/X zapísaného na LV č. XXX pod a 1 a, b, c, d, e, f, g, spolu v podiele XX/XX v prospech manželov A. A. a J. A. R. D..

20. Rozhodnutia Pozemkového úradu v Prešove zo dňa 07.01.1992 vyplýva že tento orgán schválil usporiadanie vlastníckych a užívacích pomerov k pozemkom nachádzajúcich sa v hospodárskom obvode E. S. M. P., v k.ú. B. C., podľa zjednodušeného rozdeľovacieho plánu a to do schválenia projektu pozemkových úprav. Podľa výkazu plôch bola žalobcovi pridelená parc. č. XXX o výmere 3842 m².

21. Z odpovede Obvodného pozemkového úradu Prešov k námietke spracovaniu ROEP vyplýva, že pôvodná mpč. XXX/X vedená v PKV č. XXX je delená na parcely EKN č. XXX/X, XXX/XXX, XXX/XXX, XXX/XXX, kde časť výmery je v parcelách CKN č. XXX J. XXX. Parcela registra EKN sa katastrálnej mape nenachádza, je to pôvodná parcela pozemkovej knihy, ktorej hranice nie sú v teréne viditeľné.

22. Z podania Poľnohospodárskeho družstva "Šarišan" Svinia zo dňa 02.04.2012 vyplýva, že užívanie mpč. XXX/X vedenej v záp. XXX, k.ú. K., bolo nasledovné: parcelu mpč. XXX/X užíval T. K. a potom smerom k obci nasledovalo užívanie predmetnej parcely N. a J. K., A. a D. E., A. C. R. D., J. A. R. C.. Toto užívanie nesúviselo s vlastníckym vzťahom o pôde.

23. V znaleckom posudku č. 12/2018 vyhotovenom znalcom z odboru geodézia a kartografia, G. F. B., E. poukázal na chyby v určovaní geometrických parciel mpč. XXX/X, XXX/X a XXX/X a blízkych parciel pri zostavovaní ROEP v posudzovanej lokalite.

24. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejednáva vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadom akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený, ale aj povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

25. Odvolací súd v konaní relevantne posudzuje konkrétne dôvody uvádzané v odvolaní, a to či bol zistený skutkový stav správne a úplne a či sa aplikovali správne príslušne právne predpisy, pričom v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument, ale na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd SR II. ÚS/78/2005).

26. V zmysle ustanovení § 129 ods. 1 a § 130 ods. 1 Obč. zákonníka oprávneným držiteľom je ten, kto nakladá s vecou ako s vlastnou a je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí.

27. Dobromyseľnosť teda znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle. Posúdenie, či držiteľ je alebo nie je dobromyseľný, treba hodnotiť vždy objektívne, a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) účastníka, a treba vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedliteľný. Ospravedliteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti alebo v neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností. Vzhľadom na všeobecne (aj v oblasti súkromného práva) uznanú zásadu ignorantia iuris non excusat (neznalosť zákona neospravedlňuje), vyplývajúcu zo samej podstaty práva, právny omyl držiteľa, vychádzajúci z neznalosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa držiteľ ujal držby, nie je neospravedliteľný. (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 10. 2010, sp. zn. 4Cdo/283/2009).

28. Ustanovenie § 134 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka upravuje vydržanie ako osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. Ide o nadobudnutie vlastníckeho práva na základe inej skutočnosti ustanovenej zákonom. Vydržanie vlastníckeho práva je jeho nadobudnutie v dôsledku kvalifikovanej držby veci, vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Opakom ovládania veci držiteľom je nečinnosť vlastníka. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym. (uznesenie Najvyššieho súdu z 1. marca 2011, sp. zn. 5 Cdo /30/2010).

29. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Opakom ovládania veci držiteľom je nečinnosť vlastníka. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2011, sp. zn. 5 Cdo 87/2010).

30. Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t. j., či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí (rozhodnutie najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/287/2006). Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť

presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018).

31. Odvolací súd poukazuje na vyššie uvedené rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, ktoré prijali závery vo vzťahu k dobromyseľnej držbe oprávneného držiteľa. Najpodstatnejšie, čo vyplýva z týchto rozhodnutí, je skutočnosť, že pri zistení objektívnych okolností dobrej viery držiteľa, že mu vec patrí, je na mieste vyhovieť návrhu oprávneného držiteľa, tak aby bol zosúladený stav právny a skutočný.

32. Z doterajšieho priebehu konania vyplýva, medzi stranami sporu nebolo sporné, že ešte ich právni predchodcovia si reálne rozdelili pôvodné mpč. parcely. Týkalo sa to rozdelenie nehnuteľností (mpč.XXX/X,XXX/X) v roku 1948 právny predchodcami strán sporu (zo strany žalobcu jeho starým otcom) , následne nehnuteľnosti zdedila matka žalobcu a tá darovala pozemky v roku 1972 žalobcovi. Žalobca minimálne od roku 1992 sa snažil vyporiadať svoje vlastníctvo k predmetu sporu, osvedčením resp. konaním o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Túto snahu žalobcu, podľa názoru odvolacieho súdu, nie je správne hodnotiť v jeho neprospech s prijatým záverom, že nebol dobromyseľný, keďže vedel o podielovom spoluvlastníctve s ďalšími podielovými spoluvlastníkmi – žalovanými (súčasný stav je práve dôsledok neformálnej deľby) . Žalobca k žalobe pripojil geometrický plán, ktorý identifikoval nehnuteľnosti, ku ktorým sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva a tiež rozsah užívania. V konaní boli vypočutí svedkovia K. a Q., ktorí ako starší občania obce, znali pomerov a bezprostrední susedia žalobcu, potvrdili v celom rozsahu tvrdenia žalobcu k podstatným skutočnostiam (rozdelenie nehnuteľnosti v dávnej minulosti, rozsah užívania, ktoré zodpovedá súčasnej situácii v prírode, nerušené a nepretržité užívanie, neprevzatie pozemkov do užívania družstva a k tomu sa viažúce čestné prehlásenia p. K. a p. K.), čo možno v súhrne považovať za dôkazy v prospech žalobcu. Obec K. sa vyjadrila k držbe a užívaniu nehnuteľností žalobcom, potvrdil užívanie nerušené, za ktoré desaťročia uhradza dane. Ani vyjadrenie Poľnohospodárskeho družstva samo o sebe neznamená dôkaz, ktorý by mal byť vyhodnotený v neprospech žalobcu, keďže z výpovedí strán sporu vyplynulo, že časť pôvodných mpč. parciel, ktoré v dôsledku reálnej deľby pripadli právnym predchodcom žalovaných, boli po vzniku družstva zabraté do užívania družstva, po jeho vzniku.

33. Naopak, žalovaní, nepredložili dôkazy, ktoré by svedčili v neprospech tvrdeniam žalobcu. Možno teda konštatovať, že neunesli dôkazné bremeno (napr. rozsudok NS SR sp. zn. 3MCdo/6/2010, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 24/2019 z 9. júna 2020) a ani znalecký posudok vypracovaný v priebehu konania, neposkytol závery, ktoré by podporili tvrdenia žalovaných.

34. Z týchto dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým a následne právnym záverom a tak je daný dôvod na zrušenie rozsudku podľa ust. § 389 ods. 1 písm b) CSP.

35. Úlohou súdu prvej inštancie bude vychádzať z procesnej aktivity strán sporu, vyhodnotí doteraz vykonané dôkazy v zmysle rozhodnutí NS SR a ÚS SR a vo veci opätovne rozhodne. Predovšetkým rozhodne o znalečnom, pri ktorom je potrebné zohľadniť primeranosť vyúčtovaného znalečného, použiteľnosti záverov znalca v konaní a tiež včasnosť vyhotovenia znaleckého posudku (v rozsudku súdu prvej inštancie nepoužil závery znaleckého posudku). V ďalšom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o trovách odvolacieho konania podľa ust § 396 ods. 3 CSP.

36. Záverom odvolací súd poznamenáva, že o veci rozhodoval zákonný sudca, čo vyplýva z opatrenia predsedu Okresného súdu v Prešove č. 1SprO/1493/2019 zo dňa 28.10.2019 (na č. I. 435), predtým bola vec pridelená na základe Dodatku k rozvrhu práce č.6 Okresného súdu Prešov na rok 2018 – 1 SpR/6/2018 (na č.I. 298).

37. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).